

v dopise ze dne 23. listopadu 1928 u žalobce možnost objednávky i 1000 kg síranu. Pravdu má dovolání v tom, že žalovaná dopisem ze dne 12. listopadu 1928 učinila novou nabídku, ale to na věci nic nemění, anato tato nová nabídka žalobcem nebyla přijata a žalovaná původní nabídku ze dne 23. října 1928 jednostranně, tudíž ani novou nabídkou ze dne 12. listopadu 1928 nemohla zbavit závaznosti.

Čís. 10310.

V případech, ve kterých věci byly dosud ve věřitelově moci, ale věřitel k nim neměl věcného práva, lze zřídit zástavní právo prohlášením, že věřitel bude věci držeti mocí zástavního práva (traditio brevi manu), a to jak u věcí, jež mohou býti vzaty v úschovu, tak u věcí, jež nepřipouštějí hmotné odevzdání.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1930, Rv I 1915/29).

Žalobce P. opravoval roku 1927 auto Josefa H. Usnesením ze dne 5. listopadu 1927 byla žalobci povolena exekuce zabavením, úschováním a prodejem tohoto auta. Již před tímto dnem bylo auto zabaveno pro pohledávku Ludvíka K-a. Auto bylo dne 2. února 1928 ve veřejné dražbě prodáno. Při rozvrhu nejvyššího podání uplatnil žalobce smluvní zástavní právo i právo zadržovací předcházející exekucním zástavním právům. Byv poukázán s odporem proti příkázání nejvyššího podání Ludvíku K-ovi na pořad práva, domáhal se na Ludvíku K-ovi žalobou, o niž tu jde, zjištění, že mu (žalobci) přísluší smluvní zástavní právo a právo zadržovací předcházející exekucním zástavním právům k automobilu a že žalobci přísluší před žalovaným podíl na výtěžku za exekučně prodaný automobil. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Pokud se týče smluvního práva zástavního, vyžadují §§ 451 a 452 obč. zák. jednak právní důvod práva zástavního, jednak, ano šlo o věc movitou, by se stalo její odevzdání za účelem zřízení smluvního zástavního práva buď ve smyslu § 426 obč. zák. neb § 427 obč. zák. Jest tudíž zapotřebí buď hmotného odevzdání neb odevzdání znamením. Odevzdání ve smyslu § 428 obč. zák., zejména traditio brevi manu, pokud se týče constitutum posesorium jest při zástavním právu vyloučeno. Zjištěno jest, že auto přišlo k žalobci k lakování, k opravě. Neocitlo se tudíž u žalobce proto, by mu bylo dáno do zástavy. Zjištěno jest dále, že svědek Josef H. nedal nikdy P-ovi auto do zástavy, aniž s tím souhlasil, a že nebyla o zástavě vůbec řeč. Dále jest zjištěno, že P., když ho H. za nějaký čas žádal o zápůjčku 3.000 Kč, mu tyto peníze zaslal a současně mu vzkázal, že si nechá vůz v zástavě. I kdyby bylo pravdivým, že svědek H. s ponecháním auta v zástavě P-ově dodatně souhlasil, pokud se týče, že se později podle seznání P-a vyjádřil k němu slovy: »Nepotřebujete se bát o peníze, máte vůz v zástavě«, neb »Mějte vůz tak dlouho, dokud vám nezaplatím«, nelze v těchto výrocích spatřovati odevzdání auta do zástavy, neboť není to

ani hmotné odevzdání ani odevzdání znameními; odevzdání prohlášením ve smyslu § 428 obč. zák. při právu zástavním místa nemá, neboť §§ 451 a 452 obč. zák. tento způsob nabývací při právu zástavním vůbec neuvádějí. V tom, že připíchnut byl na auto lístek s označením, že žalovaný jej obstarává pro svých 16.000 Kč a pro 4.000 Kč žalobce, nelze spatřovati odevzdání znameními, neboť lístek ten podle udání žalobce dal tam žalovaný a nebylo ani tvrzeno, tím méně žalobcem dokázáno, že se připíchnutí listku stalo po dohodě mezi H-em jakožto vlastníkem domnělé zástavy a žalobcem, naopak je zjištěno, že Josef H. zástavní právo k autu P-ovi vůbec zříditi nechtěl. Právní důvod k nabytí zástavního práva tu byl (zápůjčka), nedošlo však k odevzdání auta za účelem zřízení práva zástavního. Nenabyl tudíž žalobce k autu smluvního práva zástavního ve smyslu §§ 451 a 452 obč. zák.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil mu věc s poukazem, by dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud, poukávav k ustanovením §§ 451 a 452 obč. zák., míní, že ke skutečnému nabytí zástavního práva k movité věci jest zapotřebí buď hmotného odevzdání neb odevzdání znameními, že však odevzdání podle § 428 obč. zák., zejména traditio brevi manu, pokud se týče constitutum posesorium jest při zástavním právu vyloučeno. S tím, pokud jde o traditio brevi manu, nelze souhlasiti. Ve případech, ve kterých věci byly dosud ve věřitelově moci, ale věřitel k nim neměl věcného práva, lze zříditi zástavní právo prohlášením, že věřitel bude věci držeti mocí zástavního práva (§ 428 druhý případ obč. zák.). Tato t. zv. traditio brevi manu jest vlastně hmotným odevzdáním, jelikož při tomto způsobu odevzdání má věřitel zastavenou věc ve své moci, jenom že do jeho moci se nedává teprve při zřízení zástavního práva, an ji věřitel měl ve své moci již dříve. V takovém případě postačí, by zastavená věc byla ponechána ve věřitelově moci, ovšem musí býti prokázáno, že důvodem tohoto ponechání ve věřitelově moci jest zajištění jeho pohledávky zástavním právem. To platí, nechť jde o věci, které mohou býti vzaty v úschovu (§ 451 obč. zák.), neb o věci, které nepřipouštějí hmotné odevzdání (§ 452 obč. zák.). Že tomu tak, plyne i z úvahy, že podle § 426 obč. zák. může sice vlastnictví věcných práv vůbec, vyjmouc případy v zákoně ustanovené, býti nabyto jen právním odevzdáním a převzetím, že však zákon nikde nestanoví, že právní důvod nabývací a způsob nabývací musí časově splývati v jedno, nanejvýš, že nabývací způsob nesmí předcházeti právnímu důvodu nabývacímu. Věcné právo vzniká, jakmile nastanou oba předpoklady jeho vzniku. Odvolací soud zjistil, že auto, o něž jde, přišlo k žalobci k lakování, tudíž k opravě, že oprava byla provedena a stála 800 Kč, že za nějaký čas žádal Josef H. písemně P-a o zápůjčku 3.000 Kč, kterou mu tento zaslal a současně vzkázal, že si nechá auto za zápůjčku v zástavě. Dále uvádí napadený rozsudek, že »i kdyby bylo pravdivým (tedy nečiní v této příčině přesně

zjištění), že H. s ponecháním auta v zástavě P-ově dodatně souhlasil, pokud se týče, že se později podle seznání P-a vyjádřil k němu slovy: »Nepotřebujete se báti o peníze, máte vůz v zástavě!« nebo »Mějte vůz tak dlouho, dokud vám ho nezaplatím«, nelze v těchto výrociích spatřovati odevzdání auta do zástavy, neboť to není ani hmotné odevzdání ani »odevzdání znamením«, a že »odevzdání prohlášením podle § 428 obč. zák. nemá při zástavním právu místa, neboť §§ 451 a 452 obč. zák. tento způsob nabývací při zástavním právu vůbec neuvádějí«. Je však již svrchu vyloženo, že tento právní názor odvolacího soudu dovolací soud nemůže schváliti, a že, je-li pravdivým to, co odvolací soud z důvodu domnělé nezávažnosti opomenul zjistiti, šlo by o tradici brevi manu a bylo by podle okolností, které s tohoto právního hlediska teprve musí býti objasněny, po případě zástavní právo dovolatelovo pokládati za uskutečněné. V této souvislosti jest ještě neobjasněna celá řada otázek, k nimž odvolací soud z příčiny svého mylného názoru právního vůbec nepřihlížel.

Čís. 10311.

Služební poměry železničních zaměstnanců.

Na oprávnění státní železniční správy stanoviti užívání československého jazyka jako řeči služební, nebylo nic změněno zákonem o sestátnění Ústecko-Teplické dráhy ze dne 30. června 1922, čís. 234 sb. z. a n. Tomuto právu státní správy odpovídá výnos ministerstva železnic ze dne 24. února 1923, čís. 1742/I-4. Vyloučení zaměstnance z postupu pro neznalost služební řeči.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1930, Rv I 1955/29.)

Žalobce, zaměstnanec bývalé Ústecko-Teplické dráhy, byl vyloučen z postupu ke dni 1. července 1925 pro neznalost služebního jazyka. Jeho žalobu proti československému státu, by bylo uznáno právem, že žalovaný erár jest povinen přiznati žalobci ke dni 1. července 1925 postup do nejbližší vyšší platové stupnice a podle toho mu služební požitky znovu propočítati, o b a n i ž š í s o u d y zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: U žalobce byla zjištěna neznalost státního jazyka pro potřebu ve službě ne sice při jazykové zkoušce, ale přece takovým bezpečným způsobem, že o správnosti zjištění toho nelze pochybovati. Ostatně žalobce sám netvrdí, že služební řeč postačitelně ovládá, nýbrž snaží se jen dovoditi, že by se jí byl ještě mohl naučiti, a je tudíž i tím správnost onoho zjištění prokázána. Žalobce v podstatě toto zjištění ani nenapadá, nýbrž jen uvádí, že jeho jazyková nezpůsobilost nebyla zjištěna při jazykové zkoušce. Žalovaná strana jako podnikatelka dráhy, a to i dráhy ústecko-teplické státem převzaté podle zák. čís. 234/1922, jest ve smyslu jazykového zákona nejen oprávněna, nýbrž i povinna stanoviti užívání řeči československé jako řeči služební (§ 1 čís. 1 zák. čís. 122/1920) a zákon čís. 234/1922 o sestátnění Ústecko-Teplické dráhy nic na tom nezměnil, ani změnit nemohl, ježto by to odporovalo jazykovému zákonu, který jest součástí ústavní listiny (§ 129). Výnos